

Спілкування із сім'єю у якій дитина постраждала від сексуального насильства у цифровому середовищі

Пам'ятайте, батьки можуть звинувачувати себе у тому, що трапилось та не розуміти, як їм діяти у ситуації, що склалася. Важливо пояснювати членам сім'ї, що у цій ситуації винний тільки злочинець. Конкретні кроки, щодо спілкування з батьками:

- Домовтеся про місце зустрічі з сім'єю дитини. (Відповідно до умов, є ймовірність, що буде декілька розмов із кожним членом сім'ї).
- Запевніть, що їх вини у тому, що трапилось немає.
- Розкажіть про ситуацію, що склалася.
- Поясніть, що НЕ варто звинувачувати дитину у тому, що трапилось.
- Дайте батькам розповісти, що вони про це думають, та що відчують у цій ситуації.
- Поясніть про переживання та страхи дитини доступною мовою (про шантаж, погрози, стигматизацію, переживання, стрес).
- Обговоріть подальші кроки (зібрання доказів, звернення до поліції, спеціаліста, підтримка від закладів, що надають соціальні послуги).
- За потреби звернутися за допомогою:

Психологічна підтримка підліткам до 18 років та їх батькам, які постраждали від онлайн-ризиків від команди **#stop_sexтинг**

Психологічна допомога "рівний-рівному" від консультантів **Teenergizer**

ГО "Дівчата" надають безкоштовні психологічні консультації для постраждалих від насильства. Пишіть **help@divchata.org** або дзвоніть **0 800 600 044**

Або до психолога, якого батьки оберуть самостійно.

Спілкування з постраждалою дитиною

Кожна дитина це неповторна та унікальна особистість, отже, її особисті права, особиста гідність, потреби, інтереси, а також здоров'я та життя повинні поважатися і захищатися.

Пам'ятайте: дитина відчуває сором, страх, може перебувати під тиском, шантажем та/або погрозами. Також дитина може турбуватися про те, що фото можуть ширитися школою, і дитину можуть булити/кібербулити, стигматизувати [негативне виділення дитини за якоюсь ознакою, таврування дитини через щось. Наприклад, якщо дитина постраждала від сексуального насильства в інтернеті, то з нею не будуть спілкуватися однолітки через це, будуть її уникати, та цькувати її]. У постраждалої дитини можуть з'являтися думки про суїцид.

ВАЖЛИВО контактувати з дитиною, опускаючись на рівень зросту дитини та не спілкуватись «зверху – донизу». Не підвищувати голос, не робити різких рухів, не тиснути, не пришвидшувати дитину, не критикувати та бути обережним з тактильними дотиками. Наприклад, перш ніж обійняти дитину запитайте у неї про це.

- 1 Станьте для дитини **«безпечним дорослим»**.
- 2 Спілкуючись з дитиною, проявляти **емпатію**.
- 3 Спілкуватися з дитиною **ВИКЛЮЧНО** у місці, яке дитина сприймає, як безпечне. **Безпечне місце** це:
 - місце, яке не буде нагадувати дитині про досвід, який травмував;
 - розкажіть дитині де і коли ви хочете з нею поговорити, опишіть це місце, що буде з нею відбуватися, хто буде присутній, і яка їх роль у вашій взаємодії – **ДИТИНА МАЄ РОЗУМІТИ, ЩО З НЕЮ БУДЕ ВІДБУВАТИСЯ**;
 - місце (фізичної) безпеки для дитини;
 - підготуйте олівці, фломастери, папір, воду, іграшки, щоб можна було заспокоїти/підтримати дитину.
- 4 Зробіть так, аби **вас ніхто не відволікав під час розмови**. Вимкніть сповіщення, щоб не приходили повідомлення, звукові сигнали, телефонні дзвінки. Ноутбук/комп'ютер був вимкнений та зачинений.
- 5 **Обмежте присутність** та втручання інших людей.
- 6 Намагайтеся зрозуміти, **що дитина відчуває** під час розповіді про сексуальне насильство в інтернеті.
- 7 Використовуйте просту, чітку, **зрозумілу дитині мову**. Говоріть повільно, не кричіть. Не звинувачуйте, не припускайте думки, що це було свідоме бажання дитини і її свідомо дія. **ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ВИКЛЮЧНО НА ЗЛОЧИНЦЕВІ!**
- 8 Розкажіть дитині, що те, що вона розповідає є важливим, що **ви їй допоможете, не покинете, і будете з нею**.

- 9 Підтримуйте дитину та похваліть її** за те, що вона погодилася це розповісти. Не варто давати обіцянок, які не залежать від вас: «все буде добре», «нічого не станеться», натомість скажіть: «що б не сталося, я завжди готовий/готова бути поруч». Поясніть дитині, що разом ви зможете розібратися та розв'язати цю проблему, бо коли дитина не бачить виходу, вона починає думати про суїцид.
- 10 Наголосіть на тому, що це злочинець зманіпулював дитиною, і дитина у цьому не винна.** Злочинці знають багато інструментів, як можна втягнути дитину у таку ситуацію, як завоювати довіру та отримати бажане.
- 11 Не розпитувати та не намагатися дізнатися подробиці інциденту.** Не просити показати фото/відео/інші матеріали. Пам'ятайте, що бажано, аби дитина розповідала це слідчому під час кримінального провадження. Тобто, дитина може пережити ще додатковий раз травматичний досвід, якщо будете тиснути на неї й коли потрібно буде спілкуватися зі слідчим, то дитина закриється і нічого не розповість, або змінить історію (не розкаже важливі деталі, змінить локації, буде замовчувати або виправдовувати злочинця).
- 12 Обережно закінчуйте розмови.** Важливо дати зрозуміти дитині, що вона не залишиться на самоті зі своєю проблемою. Скажіть, що за потреби вона може звернутися до вас і поговорити/отримати допомогу/підтримку. Поважайте кордони дитини.

Чого робити НЕ треба:

- не порушуйте фізичного простору дитини, залишайтеся на безпечній для неї відстані;
- не підганяйте дитину, дайте їй час на те, щоб обдумати свої відповіді;
- не оцінюйте дитину та її висловлювання;
- не реагуйте здивуванням на висловлювання дитини, навіть якщо вони вас шокують. У тому числі на вашому обличчі чи у тоні голосу;
- не коментуйте описаних дитиною ситуацій згідно з уявленнями дорослих;
- не змушуйте дитину до відповіді, кажучи, що вона повинна щось знати чи пам'ятати;
- не давайте дитині обіцянок, яких ви не можете виконати;
- не питаєте у скривдженої дитини, чи злочинець повинен бути покараним і яким чином;
- не оцінюйте близьких дитині осіб. крім ситуацій, коли вони можуть становити небезпеку для дитини і їх оцінка потрібна для виконання професійних обов'язків спеціаліста;
- не впадайте в паніку, якщо дитина виражає свої негативні емоції, в такому випадку не варто казати «не плач», «не нервуй». Емоції не стосуються Вас, як експерта, вони стосуються ситуації в цілому.

Цей проект створено Громадською організацією Dignity Online завдяки отриманому гранту від Фонду дитячої стійкості: розвиток спроможності та фінансування українських організацій громадянського суспільства (Children's Resilience Fund: Providing Capacity Building and Funding to Ukrainian Civil Society Organisations) в Україні. Програма реалізується Crown Agents Ukraine та Integrity Action. Зміст матеріалу не обов'язково відображає погляди Integrity Action та Crown Agents in Ukraine.